

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА
„ 31 ” 08 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. профектора з НІП
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
„ 31 ” 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІНІНОТ
Євген ПИТЕЛЬ
„ 31 ” 08 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни „АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ”

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань 07 „УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ”

Спеціальності 072 „Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”

Освітньо-професійна програма „Фіскальне адміністрування”

Кафедра ФІНАНСІВ ім. С. ЮРІЯ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Разом (год)	Екзамен (семестр)
Денна	I	I	30	15	5	4	96	150	I
Заочна	I	I	8	4	-		138	150	II

31.08.2023

Тернопіль – 2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 07 „Управління та адміністрування” спеціальності 072 „Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23.06.2023 р.)

Робочу програму склав к.е.н., доц. Федір ТКАЧИК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів ім. С. І. Юрія, протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Зав. кафедри _____ Ольга КИРИЛЕНКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності з фінансів, банківської справи, страхування та фондовий ринок, протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності _____ Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОП _____ Андрій КРИСОВАТИЙ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ»**

1. Опис дисципліни «Адміністрування податків»

Дисципліна – Адміністрування податків	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійна програма, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни – вибіркова; Мова навчання – українська.
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність 072 – Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна – 1 Семестр: Денна – 1 Заочна – 2
Кількість змістових модулів - 2	Магістерська програма – «Фіскальне адміністрування»	Лекції: Денна форма – 30 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 15 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин - 150	Ступінь вищої освіти – магістр	Самостійна робота: Денна – 96. Заочна – 138. Індивідуальна робота: Денна – 5 год. Заочна – . Тренінг: Денна – 4 год. Заочна – .
Тижневих годин: 1 семестр – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета й завдання вивчення дисципліни «Адміністрування податків»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни сформовані з метою формування у студентів мотиваційних засад до глибокого та ґрунтовного вивчення теоретичних, методологічних та практичних основ адміністрування податків в Україні, які спираються на здобутки вітчизняної та світової фіскальної науки. Такий підхід до вивчення дисципліни сприятиме глибокому засвоєнню майбутніми фахівцями у галузі оподаткування навиків організації податкової роботи в державі.

Дисципліна відноситься до наук прикладного характеру, які формують необхідний для подальшої професійної діяльності рівень знань фахівців у сфері управління оподаткуванням. Курс «Адміністрування податків» розкриває теоретичні та практичні основи оподаткування; основні положення нормативно-правової бази України у сфері справляння податків; функціональні обов'язки, права та повноваження фіскальних органів під час здійснення податкової роботи; права та обов'язки платників податків щодо виконання власних податкових зобов'язань; діючі податкові технології, які використовуються у вітчизняній практиці адміністрування податків тощо. Даний курс повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців-управлінців у галузі оподаткування.

Мета курсу – надати студентам знання з основ адміністрування податків в Україні.

Основними завданнями курсу «Адміністрування податків» виступають наступні: дослідження теоретико-інституційних засад адміністрування податків; опанування специфіки податкове консультування; вивчення базових аспектів нарахування, декларування та сплати прямих й непрямих податків; розуміння методики заповнення та подання податкової звітності, в т.ч. в електронному вигляді; ознайомлення з процедурами узгодження податкових зобов'язань тощо.

2.2. Завдання вивчення дисципліни.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Адміністрування податків» є наступні:

- з'ясувати теоретико-організаційні засади адміністрування податків;
- вивчити положення нормативно-правової бази з питань адміністрування податків;
- здобути навиків організації податкової роботи щодо реєстрації та обліку платників податків у податкових органах, формування необхідних реєстрів у сфері оподаткування, здійснення розрахунків належних до сплати сум податків та заповнення форм податкової звітності. Окрім того – верифікування різноманітних форм податкових звітів та розрахунків на предмет їх узгодженості та правильності заповнення складає невід'ємну частину курсу, як і правильність заповнення та ведення особових рахунків платників податків ДПС України;
- ознайомитися із механізмами справляння прямих та непрямих податків в Україні;
- опанувати сучасні контрольні заходи ДПС України та інших контролюючих органів в сфері адміністрування податків та вивчається відповідальність платників за вчинення податкових правопорушень;
- знати процедури оскарження рішень контролюючих органів платниками податків;
- оволодіти навиками організації податкової роботи;
- вивчити сучасні технології адміністрування податків та особливості їх використання в Україні;
- набути навичок використання здобутих знань на практиці.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

Професійні компетентності студентів загального профілю в процесі вивчення дисципліни пов'язані зі здатністю використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здатністю до пошуку використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів,

банківської справи та страхування; здатністю аналізувати фінансову і монетарну політику та обґрунтовувати напрями їх удосконалення.

Професійні компетентності студентів спеціального профілю інтерпретуються через призму знань і умінь, а саме:

- Демонструвати навички самостійного прийняття рішень в сфері оподаткування;
- Проявляти вміння працювати в команді, мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети;
- Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо управління процесами адміністрування податків і зборів;
- Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і прогнозування податкових надходжень до бюджетів;
- Здатність здійснювати адміністрування податків на достатньому професійному рівні;
- Здатність проводити моніторинг податкових ризиків та пропонувати варіанти їх мінімізації;
- Здатність до володіння методичними прийомами податкового контролю в роботі податкових інспекторів тощо.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна базується на отриманих систематичних та ґрунтовних знаннях по таких курсах: «Податкова система», «Наукові основи фіскальної теорії», «Податкові системи зарубіжних країн», «Фіскальне адміністрування» «Бухгалтерський облік», «Фінанси» та інших і цілеспрямованій роботі студентів над вивченням спеціальної літератури, активній участі на лекційних та практичних заняттях, продуктивній самостійній та індивідуальній роботі згідно програми курсу.

2.5. Результати навчання

В процесі вивчення дисципліни «Адміністрування податків» студенти повинні: освоїти загальні правила нарахування та сплати податків; розуміти процес роботи контролюючих органів в сфері оподаткування; знати специфіку роботи підрозділів та їх компетенції щодо адміністрування певних податків і зборів; володіти навиками прийняття рішень та управлінських комунікацій між підрозділами контролюючих органів; знати механізм надання податкових консультацій; вміти консультувати платників податків з питань нарахування та сплати податків і зборів; освоїти процедури реєстрації, декларування, обліку та сплати податків та інших обов'язкових платежів до бюджетів; розуміти тенденції використання цифрових технологій в адмініструванні податків; відрізнити особливості організації підприємницької діяльності за видами системи оподаткування; знати порядок оскарження рішень контролюючого органу щодо ймовірного порушення податкового законодавства; володіти навиками обчислення податкових зобов'язань в умовах коли обов'язок з їх обчислення покладається на контролюючі органи.

3. Програма дисципліни «Адміністрування податків».

Змістовний модуль 1. Організація процесу адміністрування податків фіскальними органами та адміністрування непрямих податків

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

Ретроспектива та сутність категорії «Адміністрування податків». «Адміністрування податків» у вузькому та широкому розумінні слова.

Концептуальні основи адміністрування податків.

Чинники, що впливають на рівень адміністрування податків у державі: нескладна та чітка нормативно-правова база; дієва організаційна структура податкових органів України; точні та ефективні процедури (операційні та управлінські); належний рівень фахової підготовки кадрів фіскальних органів; відповідний рівень винагороди за працю службового персоналу та керівного складу ДПС України; досконалий рівень забезпечення необхідними ресурсами для провадження професійної діяльності; ефективне координування діяльності фіскальних органів з іншими інституціями у процесі адміністрування податків; ефективна та дієва судова система; інформаційне забезпечення адміністрування податків; податкова культура та грамотність населення.

ТЕМА 2. УПРАВЛІНСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ У КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНАХ ЩОДО ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ

Розвиток та структура контролюючих органів у сфері оподаткування.

Характеристика функціональних елементів адміністрування податків і зборів. Розподіл повноважень контролюючих органів щодо реалізації функціональних елементів адміністрування податків. Облікова та контрольна робота контролюючих органів у сфері оподаткування. Прогнозування та планування податкових надходжень.

Сучасні інформаційні системи, їх класифікація та роль в оподаткуванні. Інформаційні технології в роботі фіскальних органів та підприємств України

ТЕМА 3. ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Роль податкового консультування в сфері адміністрування податкових платежів

Історичні причини виникнення податкового консультування. Сутність, принципи та критерії податкового консультування. Зарубіжний досвід в сфері надання послуг податкового консалтингу. Організаційно-правові основи податкового консультування в Україні. Особливості надання податкових консультацій платникам податків і зборів. Податкове консультування як фактор мінімізації податкових правопорушень та удосконалення податкової культури. Необхідність розвитку податкового консультування та його користь для платників податків

ТЕМА 4. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ

Процедури адміністрування податку на додану вартість у органах контролю щодо податків і зборів. Облік платників ПДВ як прояв вторинного обліку платників окремих податків і зборів. Реєстраційні документи платників податку на додану вартість у фіскальних органах.

Свідоцтво платника ПДВ, припинення реєстрації платника ПДВ.

Контрольні процедури щодо ПДВ. Види перевірок правильності нарахування податку на додану вартість. Процедура відшкодування ПДВ з бюджету. Перевірка правильності заявлених до відшкодування з бюджету сум ПДВ. Порядок та правильність відшкодування з бюджету сум переплат по ПДВ. Способи відшкодування ПДВ із бюджету. Висновок про суми відшкодування податку на додану вартість. Форми звітності з ПДВ, умови декларування.

Пільги по податку на додану вартість.

ТЕМА 5. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ

Реєстрація платників акцизного податку у фіскальних органах. Формування списків платників акцизного податку на підставі установчих документів та наявних ліцензій на право виробництва та реалізації підакцизних товарів. Реєстр платників акцизного податку. Верифікація реєстру платників акцизного податку на підставі одержаної інформації від митних органів.

Загальна характеристика, призначення та особливі ознаки марок акцизного податку на окремі види підакцизних товарів. Порядок оформлення попередньої заявки-розрахунку про потребу в марках акцизного податку та заявки-розрахунку на придбання марок акцизного податку. Особливості реалізації та контролю за використанням марок акцизного податку.

Особливості адміністрування акцизного податку за виробництво та реалізацію спиртів, алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

Механізм визначення належних до сплати в бюджет сум акцизного податку: оподатковувані та неоподатковувані обороти; тверді, відносні та валютні ставки; порядок і терміни сплати для окремих платників.

Порядок складання розрахунку акцизного податку.

ТЕМА 6. ПРАГМАТИКА АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УКРАЇНІ

Митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України. Облік та нарахування сум митних платежів. Особливості нарахування та сплати мита при переміщенні товарів через митний кордон України. Особливості застосування акцизного податку щодо товарів, які переміщуються через митний кордон України. Нарухування і сплата ПДВ щодо товарів, які переміщуються через митний кордон України.

Митний контроль та практика його застосування щодо митних платежів

Інформаційне забезпечення адміністрування митних платежів в Україні. Декларування товарів з використанням інформаційних технологій та послуг митних брокерів.

ТЕМА 7. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Реєстрація платників податку на прибуток в органах ДПС України. Реєстр неприбуткових організацій і установ.

Ставки податку. Строки сплати податку. Особливості визначення належних до сплати в бюджет сум податку по операціях із дивідендами, процентами, роялті, валютними цінностями, цінними паперами і борговими зобов'язаннями.

Оподаткування орендних і лізингових операцій. Оподаткування прибутків нерезидентів, що мають походження з України та прибутків резидентів України, отриманих за кордоном (довідка-підтвердження статусу податкового резидента України).

Оподаткування неприбуткових та благодійних організацій, громадських організацій інвалідів та їх підприємств, спільної діяльності, страхових організацій, банківських організацій та небанківських фінансових установ, виробників сільгосппродукції, підприємств СЕЗ, грального бізнесу та інших категорій платників.

Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів. Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень). Різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій.

Форми декларації по податку на прибуток та додатків до неї.

Особливості звільнення від сплати податку на прибуток підприємств.

ТЕМА 8. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.

Реєстрація та облік платників податку. Об'єкт оподаткування податком на доходи фізичних осіб. Загальний оподатковуваний дохід. Поняття податкової знижки, специфіка її отримання. Податкові соціальні пільги (заява про застосування соціальної податкової пільги; заява про відмову від застосування соціальної податкової пільги).

Механізм визначення належних до сплати в бюджет сум податку. Ставки податку.

Порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету. Особливості нарахування з метою оподаткування окремих видів доходів: оподаткування доходів від надання нерухомості в оренду (суборенду), житловий найм; оподаткування процентів; оподаткування дивідендів; оподаткування роялті; оподаткування виграшів та призів; оподаткування інвестиційного прибутку; оподаткування благодійної допомоги; оподаткування доходів, отриманих за договорами довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного страхування; оподаткування іноземних доходів; оподаткування операцій із продажу нерухомості; оподаткування операцій із продажу або обміну рухомого майна; оподаткування спадщини; оподаткування подарунків.

Порядок сплати податку до бюджету. Звітність по податку на доходи фізичних осіб. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації)

ТЕМА 9. АДМІНІСТРУВАННЯ МАЙНОВИХ, МІСЦЕВИХ ТА ІНШИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УКРАЇНІ

Визначення сутності та ролі майнових і місцевих податкових платежів. Плата за землю та сучасні особливості її адміністрування. Визначення розміру податку та орендної плати з використанням нормативної грошової оцінки земельних ділянок. Значення податку на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки в системі адміністрування податків. Транспортний податок та його роль. Фіскальна децентралізація та місцеве оподаткування. Основні тенденції та правила адміністрування єдиного податку в Україні та країнах ЄС. Визначення основних умов справляння екологічного податку. Рентна плата та характеристика її складових елементів. Адміністрування рентної плати за користування надрами.

Контрольні дії фіскальних органів щодо адміністрування майнових, місцевих та інших податків і зборів.

ТЕМА 10. ВИЗНАЧЕННЯ ТА АПЕЛЯЦІЙНЕ УЗГОДЖЕННЯ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

Способи узгодження податкових зобов'язань. Визначення податкових зобов'язань контролюючими органами. Умови визначення податкових зобов'язань з податків і зборів платниками податків.

Процедура апеляційного узгодження податкових зобов'язань з податку. Досудове (адміністративне) та судове врегулювання податкових спорів. Оскарження рішення контролюючого органу платниками податків. Вимоги до скарги та особливості її подання. Податкова медіація: зарубіжний досвід та українські перспективи. Підвищення рівня податкової культури та грамотності населення як пріоритетний напрям адміністрування податків.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни «Адміністрування податків»
(денна форма навчання)**

	Кількість годин				
	Лекції	Практичн і заняття	СРС	Тренінг, КПЗ	ІРС
Змістовий модуль 1. Організація процесу адміністрування податків фіскальними органами та адміністрування непрямих податків					
ТЕМА 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ	3	2	10	-	-
ТЕМА 2. УПРАВЛІНСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ У КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНАХ ЩОДО ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ	3	1	10	0,5	-
ТЕМА 3. ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	3	1	10	0,5	0,5
ТЕМА 4. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ	3	2	10	1	0,5
ТЕМА 5. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ	3	1	10	-	0,5
ТЕМА 6. ПРАГМАТИКА АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УКРАЇНІ	3	2	10	0,5	0,5
Змістовий модуль 2. Організація процесу адміністрування податків фіскальними органами та адміністрування прямих податків					
ТЕМА 7. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ	3	2	9	1	0,5
ТЕМА 8. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	3	2	9	1	0,5
ТЕМА 9. АДМІНІСТРУВАННЯ МАЙНОВИХ, МІСЦЕВИХ ТА ІНШИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УКРАЇНІ	3	1	9	-	-
ТЕМА 10. ВИЗНАЧЕННЯ ТА АПЕЛЯЦІЙНЕ УЗГОДЖЕННЯ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ	3	1	9	0,5	1
Разом	30	15	96	5	4

(заочна форма навчання)

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Організація процесу адміністрування податків фіскальними органами та адміністрування непрямих податків				
ТЕМА 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ	0,5	-	14	-
ТЕМА 2. УПРАВЛІНСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ У КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНАХ ЩОДО ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ	0,5	-	12	-
ТЕМА 3. ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	0,5	0,25	14	-
ТЕМА 4. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ	1	0,25	14	-
ТЕМА 5. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ	1	0,25	14	-
ТЕМА 6. ПРАГМАТИКА АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УКРАЇНІ	1	0,25	14	-
Змістовий модуль 2. Організація процесу адміністрування податків фіскальними органами та адміністрування прямих податків				
ТЕМА 7. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ	1	0,25	14	-
ТЕМА 8. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	1	0,25	14	-
ТЕМА 9. АДМІНІСТРУВАННЯ МАЙНОВИХ, МІСЦЕВИХ ТА ІНШИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УКРАЇНІ	1	0,25	14	-
ТЕМА 10. ВИЗНАЧЕННЯ ТА АПЕЛЯЦІЙНЕ УЗГОДЖЕННЯ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ	0,5	0,25	14	-
Разом	8	4	138	-

5. Тематика практичних занять.

Практичне заняття 1

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

Мета: Оволодіти знаннями суті адміністрування податків

Питання для обговорення:

1. Зміст поняття та значення адміністрування податків
2. Принципи, методи та функції адміністрування податків
3. Фактори впливу на ефективність адміністрування податків
4. Концептуальні основи адміністрування податків

Література: 1, 2, 7, 17, 19, 26

Практичне заняття 2

ТЕМА 2. УПРАВЛІНСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНАХ

Мета: Засвоїти специфіку управлінських рішень та інформаційно-комунікативних зв'язків під час адміністрування податків

Питання для обговорення

1. Еволюція контролюючих органів в Україні
2. Організація діяльності та структура органів Державної фіскальної служби в Україні
3. Облікова та контрольна робота контролюючих органів у сфері оподаткування.
4. Інформаційні системи та технології в роботі фіскальних органів і підприємств України

Література: 4, 11, 12, 17, 19, 26, 32

Практичне заняття 3

ТЕМА 3. ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Мета: Освоїти основні форми та різновиди податкового консультування

Питання для обговорення

1. Сутність та роль податкового консультування в сфері адміністрування податкових платежів
2. Причини виникнення податкового консультування в Україні та світі
3. Роз'яснення податкового законодавства серед платників податків
4. Робота фіскальних органів з розгляду звернень та інформування платників податків

Література: 4, 8, 18, 22, 27, 30.

Практичне заняття 4

ТЕМА 4. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ

Мета: Оволодіти навиками адміністрування податку на додану вартість

Питання для обговорення:

1. Реєстрація платників ПДВ фіскальними органами.
2. Методика визначення індивідуального податкового номера платника ПДВ.
3. Процедура видачі свідоцтва платника ПДВ.
4. Перереєстрація платників ПДВ.
5. Скасування державної реєстрації платників ПДВ.

6. Облік податкових надходжень від ПДВ.
 7. Форми декларацій по ПДВ. Верифікація податкових пільг.
- Література: 10, 13, 14, 5, 8, 9, 15, 19, 28

Практичне заняття 5

ТЕМА 5. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ

Мета: Засвоїти основні особливості адміністрування акцизного податку в Україні

Питання для обговорення:

1. Формування списків платників акцизного податку в Україні.
 2. Маркування підакцизних товарів. Процедура одержання марок акцизного податку
 3. Контроль за обігом алкогольних напоїв та тютюнових виробів.
 4. Порядок включення акцизного податку в ціну товарів.
 5. Розрахунок належної до сплати в бюджет суми акцизного податку.
 6. Строки сплати податку та звітність платників. Верифікація податкових пільг.
 7. Відповідальність платників податку за порушення норм податкового законодавства.
- Література: 1, 9, 13, 14, 15, 17, 19, 32

Практичне заняття 6

ТЕМА 6. ПРАГМАТИКА АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УКРАЇНІ

Мета: Оволодіти знаннями щодо порядку адміністрування митних платежів при перевезенні товарів через митний кордон України

Питання для обговорення:

1. Мито та його роль в адмініструванні податків
 2. Адміністрування митних платежів при перетині митного кордону України
 3. Митна вартість та методи її визначення
 4. Митне оформлення та декларування товарів
- Література: 1, 9, 13, 14, 16, 18, 23, 19.

Практичне заняття 7

ТЕМА 7. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ ТА ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Мета: Освоїти механізми адміністрування податку на прибуток та податку на доходи фізичних осіб

Питання для обговорення

1. Еволюція адміністрування податку на прибуток в Україні
 2. Адміністрування доходів, витрат та амортизації підприємств
 3. Облік і обчислення податку на прибуток підприємств.
 4. Перспективи адміністрування податку на прибуток підприємств
 5. Соціально-економічне значення прибуткового оподаткування громадян
 6. Порядок нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб
 7. Перерахунок податку, податкові соціальні пільги та податкові знижки
 8. Особливості декларування, обліку та контролю за справлянням податку на доходи фізичних осіб
- Література: 5, 6, 8, 9, 13, 14, 16, 18, 23, 19, 32

Практичне заняття 8

ТЕМА 9. АДМІНІСТРУВАННЯ МАЙНОВИХ, МІСЦЕВИХ ТА ІНШИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УКРАЇНІ. АПЕЛЯЦІЙНЕ УЗГОДЖЕННЯ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Мета: Ознайомитись із порядком адміністрування місцевих податків і зборів та інших податкових платежів

Питання для обговорення:

1. Значення податку на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки в системі адміністрування податків
2. Основні тенденції та правила адміністрування єдиного податку в Україні
3. Плата за землю та сучасні особливості її адміністрування
4. Характеристика основних умов справляння екологічного податку та інших податків і зборів
5. Порядок та умови визначення податкових зобов'язань контролюючими органами
6. Оскарження рішень контролюючих органів
7. Адміністрування податкового боргу контролюючими органами

Література: 2, 4, 7, 13,14, 16, 18, 23.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни «Адміністрування податків» виконується самостійно кожним студентом із послідуєчим захистом і включає в себе дві частини:

- теоретична частина – у вигляді реферативної роботи (в т.ч. мультимедійної презентації) згідно із запропонованими варіантами індивідуальних завдань;
- прикладна частина – у вигляді заповнення окремих облікових форм та форм податкової звітності.

КПЗ охоплює всі теми дисципліни «Адміністрування податків» та окремі питання самостійної роботи студентів. Метою виконання КПЗ є набуття студентами практичних навиків проведення розрахунку сум податкових зобов'язань та складання облікових форм та форм податкової звітності.

КПЗ оформлюється згідно встановлених вимог. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з курсу.

7. Тренінг з дисципліни

Трénінг (англ. training) — це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train — виховувати, навчати) — комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування — система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття.
3. Практична частина реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань тренінгового заняття.
4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконання завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу:

Ділова гра у формі вирішення ситуаційного завдання щодо визначення та узгодження податкових зобов'язань за податками, надання податкової консультації, та апеляційне узгодження податкового зобов'язання.

Організаційно-правовий та методичний супровід звернення платника податку щодо вирішення актуального завдання в сфері справляння податків і зборів.

8. Тематика самостійної роботи студентів

1. Адміністрування податків, зборів (обов'язкових платежів) в умовах ризиків воєнного час
2. Адміністрування податкових пільг: українські реалії та зарубіжний досвід.
3. Бухгалтерський облік розрахунків з бюджетом за податками та зборами: загальні риси
4. Верифікація заявлених податкових пільг.
5. Виключення платників податку на додану вартість із державного реєстру платників ПДВ.
6. Вимоги щодо складання та подання фінансової і податкової звітності.
7. Декларація про доходи. Електронне декларування.
8. Діджиталізація процедур адміністрування податків і зборів в Україні та країнах ЄС.
9. Електронне адміністрування податків як засіб підвищення ефективності їх сплати
10. Єдиний податок: сутність, основні елементи, динаміка бюджетних надходжень.
11. Загальна характеристика, призначення та особливі ознаки марок акцизного податку на окремі види підакцизних товарів.
12. Інвентаризація платників ПДВ.
13. Індивідуальний податковий номер платника ПДВ.
14. Інформаційне забезпечення адміністрування плати за землю.
15. Картки особових рахунків.
16. Концептуальні основи адміністрування податків.
17. Критерії віднесення платників податку до категорії великих.
18. Майнові податки в Україні та країнах Європейського Союзу.
19. Митне оформлення та митне декларування товарів.
20. Місцеві податки і збори в Україні.
21. Нормативно-правові аспекти нарахування та сплати податкових платежів в умовах воєнного стану.
22. Оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в українській практиці.
23. Особливості адміністрування акцизного податку на виробництво та реалізацію спиртів, алкогольних напоїв та тютюнових виробів.
24. Особливості нарахування та сплати мита.
25. Особливості реєстрації платників податків, що перейшли на спрощені моделі оподаткування.
26. Перереєстрація платників податку на додану вартість.
27. Податкова політика України та деяких європейських країн в період воєнного часу
28. Податковий розрахунок резидента, що виплачує дивіденди платникам податку на доходи фізичних осіб.
29. Податкові соціальні пільги та специфіка їх адміністрування
30. Поняття податкового кредиту по податку на доходи фізичних осіб.
31. Поняття та сутність категорії «адміністрування податків».
32. Порядок формування державного реєстру фізичних осіб-платників податків та інших обов'язкових платежів.
33. Права та повноваження органів державної виконавчої влади щодо запровадження місцевих податків і зборів.

34. Проблемні аспекти адміністрування місцевих податків.
35. Реєстр неприбуткових організацій і установ.
36. Реєстр платників ПДВ та особливості його формування.
37. Реєстрація платників акцизного податку у податкових органах.
38. Реєстрація платників податку на прибуток в податкових органах.
39. Реєстри платників єдиного податку.
40. Різниця, що виникають під час адміністрування податку на прибуток.
41. Річна декларація про майновий стан і доходи.
42. Свідоцтво платника єдиного податку: порядок видачі та подання необхідних документів.
43. Специфікації оскарження податкових повідомлень-рішень
44. Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки для окремих платників податків.
45. Строки сплати єдиного податку та подання звітності.
46. Удосконалення адміністрування податків в Україні з урахуванням європейського досвіду
47. Форми декларації по податку на додану вартість.
48. Форми декларації по податку на прибуток та додатків до неї.
49. Формування реєстрів платників податку на прибуток.
50. Характеристика чинників, які впливають на рівень адміністрування податків у державі.

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота, індивідуальна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, ситуативне моделювання, ділові ігри, реферування, виконання КПЗ, есе, підготовка і презентація проектів.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Адміністрування податків» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання результатів КПЗ;
- розрахункові роботи;
- командні проекти;
- реферати,
- доповіді;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Адміністрування податків» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
Опитування під час заняття (теми 1–6) – 5 балів за тему – макс. 30 балів. Самостійна робота (теми 1–6) – 5 балів за тему – макс. 30 балів. Модульна робота – макс. 40 балів.	Опитування під час заняття (теми 7–10) – 10 балів за тему – макс. 40 балів. Самостійна робота (теми 7–10) – 5 балів за тему – макс. 20 балів. Модульна робота – макс. 40 балів.	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів. Презентація КПЗ – макс. 20 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 40 балів.	Тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів. Задачі (2 задачі) – по 30 балів, макс. 60 балів. Теоретичне питання – макс. 20 балів.	Підсумковий бал = оцінка за $3M1 \times 0,2$ + оцінка за $3M2 \times 0,2$ + оцінка за $3M3 \times 0,2$ + оцінка за $3M4 \times 0,4$
Разом балів:				
максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів

Форми і критерії оцінювання

Поточне опитування під час заняття:

5 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

4 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки.

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, однак наводяться окремі логічно не обґрунтовані аргументи, мінімально розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому певні неточності.

1 бал – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Самостійна робота:

5 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, винесеним на самостійну роботу, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань.

Модульна робота:

30–40 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

20–29 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10–19 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1–9 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

КПЗ:

підготовка КПЗ

25–40 балів – зміст КПЗ повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження.

10–24 бали – зміст КПЗ в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві неточності.

1–9 балів – на недостатньому рівні висвітлює проблему, яка досліджувалася, логічного не завершений аналіз і оцінка стану об'єкту дослідження; наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними (без урахування особливостей об'єкту дослідження) і недостатньо обґрунтованими; припускається значних помилок у розрахунках при розв'язанні практичних завдань роботи.

презентація КПЗ

10–20 балів – під час презентації результатів виконаного КПЗ демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, показує уміння аналізувати і узагальнювати теоретичний і практичний матеріал та високий рівень підготовки презентації.

5–9 балів – матеріал презентує у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розрахунках при розв'язанні практичних завдань, презентація роботи при цьому має незначні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

1–4 бали – матеріал презентує фрагментарно, без логічної послідовності, презентація роботи при цьому має значні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

Тренінг:

30–40 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань тренінгу.

20–29 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10–19 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1–9 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Екзамен – вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання. Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 2 бали, що в підсумку дає максимальну 20 балів;

2 бали – на тест надано правильну відповідь.

задач (практичних завдань): 2 задачі, за розв’язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 30 балів, що в підсумку дає максимальну 60 балів;

20–30 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

10–19 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання, але допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–9 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного (проблемного) питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1–10
2	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–10
3	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–10
4	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-10
5	Форми податкової звітності	4-9
6	Адміністрування податків. Навчальний посібник (електронний). А.І. Луцик, Ф.П. Ткачик. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 282 с.	1–10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бюджетна система: підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко, З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
2. Валігура В.А. Сучасні тенденції гармонізації ПДВ у країнах Європейського Союзу. *Фінанси України*. 2022. № 3. С. 22-37.
3. Гуцул І. А. Митна політика зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 198 с.
4. Десятнюк О. М., Марченко Л. І. Науково-методичні детермінанти податкової політики в умовах трансформації національної економіки. *Світ фінансів*. 2021. Вип. 4. С. 8–19.
5. Дем'янчук І. А., Коваль Л. А., Ліщук Н. В., Козак С. В. Сутність податкового адміністрування в умовах реалізації сучасної податкової політики України. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7632>
6. Крисоватий, А. І., Синютка Н.Г. Партиципаторний бюджет як елемент діджиталізації фіскального простору України. *Фінанси України*. 2019. Вип. 11. С. 110-124.
7. Лагодієнко Н. В., Скляр Л. Б., Степаненко С. В. Електронне адміністрування податків як засіб підвищення ефективності їх сплати. *Економічний простір*. 2022. № 178. С. 78-82.
8. Луцик А.І. Обґрунтування пріоритетності досягнення цілей сталого розвитку у здійсненні фіскальної політики. *Світ фінансів*. 2021. Вип. 1(66). С. 89-101
9. Луцик А.І., Ткачик Ф.П. Адміністрування податків. Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 282 с.
10. Митний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповн. станом на 1 верес. 2021 р. К. : ЦУЛ, 2021. 289 с.
11. Оніщенко Г. Адміністрування податку на додану вартість в Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Фінансовий простір*. 2020. №3 (39). С. 195-204.
12. Опарін В.М., Сарнецька Я.А. Імперативи бюджетного регулювання в Україні в умовах фіскальної децентралізації. *Фінанси України*. 2020. №1. С. 58-72.
13. Письменний В.В. Теоретико-методологічні аспекти формування доходів місцевих бюджетів: моногр. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 468 с.
14. Податкове та митне право України : метод. вказівки / уклад. О. І. Олійничук. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 38 с.
15. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
16. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п>
17. Сідляр В., Валігура В. Проблеми адміністрування митних платежів через призму фіскальних загроз. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9173>
18. Ткачик Ф. П. Інформаційне забезпечення діяльності податкових органів на державному і територіальному рівнях. *Бізнес Навігатор*. 2021. Вип. 4 (65). С. 122-127.
19. Ткачик Ф. П. Роль податку на нерухоме майно у фіскальній політиці Європейського Союзу та економічному відновленні України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 4. С. 22-28.
20. Ткачик Ф. П., Валігура В. А., Дмитрів В. І. Фіскально-регулюючий потенціал податку на доходи фізичних осіб. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/602>

21. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
22. Тучак, Т., Шейко, Н. Адміністрування акцизного податку у контексті його фіскальної ефективності. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-63>
23. Угрин В. В. Фіскальні та соціальні детермінанти оподаткування доходів фізичних осіб. *Світ фінансів*. 2021. Вип. 1 (66). С. 163–173.
24. Шевчук А. М. Проблеми управління податковими ризиками в умовах пандемії COVID-19. *Світ фінансів*. 2021. № 1. С. 188–201.
25. Шот А., Підручняк К. Організація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах у сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2022. № 12 (112). С. 129–133.
26. Demin A. V. Responsive tax administration model and tax compliance. *Law Enforcement Review*. 2022, № 2. P. 80–92.
27. Direct and indirect taxes. Startup Guide. 02.01.2019. URL:<https://www.ionos.com/startupguide/grow-your-business/direct-and-indirecttax>.
28. Dollery, B., Kitchen, H., McMillan, M., Shah, A. Local Tax Administration. In: Local Public, Fiscal and Financial Governance. Springer International Publishing. 2020. P. 17–38.
29. Gruber J. Public Finance and Public Policy: textbook. 6th edition, Worth Publishers, 2019. 896 p.
30. Mgammal, M.H. Corporate tax planning and corporate tax disclosure. *Meditari Accountancy Research*, 2019. Vol. 28 No. 2, Pp. 327-364.
31. Richard W. Tresch. Public Finance: A Normative Theory: textbook. 4th edition, Academic Press, 2022. 568 p.
32. Wicksell K. A. New Principle of Just Taxation. In: *Classics in the Theory of Public Finance* / ed. by R. A. Musgrave, A. T. Peacock. London : Macmillan ; N. Y. : St Martin's Press, 1967. P. 72–118.